

Conceptverslag Auditcommissie 27 oktober 2017

Voorzitter:	J.H. Verburg
Aanwezig zijn de leden:	J.L. Kool-Blokland, C.W. Bierens, A.I.G. Dorst, G. van Unen en R.L.J.M de Wit
Tevens zijn aanwezig:	<u>Secretaris-algemeen directeur</u> A.W. Smit (agendapunten 2 tot en met 4), <u>Control en Financiën</u> : R.D.A. Wiskerke (agendapunten 2 tot en met 15); Financiën: J.J.P. Verhage (agendapunten 4 tot en met 9); en M.J. de Troije (agendapunt 6); <u>EY</u> : M. de Hair en B. Smeenk (bij agendapunten 2 tot en met 4), <u>Statengriffie</u> : S. de Visser (secretaris en verslag tot agendapunt 6) en M.J. Trimpe (verslag vanaf agendapunt 6).
Met kennisgeving afwezig:	A.G.M. Veraart

Kenmerk	Omschrijving
1	Opening

De voorzitter opent de vergadering. De heer Veraart is afwezig. Gedeputeerde de Bat is ook verhinderd de vergadering bij te wonen. De agenda wordt besproken en vastgesteld.

2	Mededelingen en Ingekomen stukken
---	--

- *Melding tijdelijke aansturing eenheid Control.*

Vanuit de Auditcommissie wordt gewezen op het belang van Control en de functiescheiding tussen financiën en control.

De heer Smit geeft aan dat Control een belangrijke functie heeft. Over de structurele invulling van de controlefunctie komt er binnenkort een voorstel naar het college van GS.

- *Mail de heer Wiskerke voor workshop provinciale financiën*

De auditcommissie wil graag ingaan op het aanbod voor de workshop provinciale financiën voor leden van Provinciale Staten en burgercommissieleden. Afgesproken wordt dat binnen de fracties de behoefte gepeild wordt naar een cursus voor beginners en/of gevorderden. Actie: Financiën in samenwerking met Statengriffie.

- *Brief BZK van 21 september 2017 over Risicogericht Toezicht.*

Op vragen vanuit de Auditcommissie antwoordt de heer Wiskerke dat BZK werkt op basis van hoor en wederhoor. Er wordt gekeken naar de financieel zwakkere provincies; dus ook naar Zeeland. De auditcommissie besluit de brief, in afwachting van de reactie van GS, voor kennisgeving aan te nemen.

3	Verslag vorige commissievergadering, gehouden op 23 juni 2017
---	--

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4 Rapportages accountant

4.1 Interimrapportage 2017 van EY met toelichting van EY

Mevrouw De Hair geeft aan dat een goed proces is doorlopen. Rapport is op tijd aangeleverd. EY heeft de lat hoog gelegd. Zij wijst op:

- De noodzaak om naar processen te kijken, aangezien een aantal niet of voor een belangrijk deel niet aan de te stellen eisen voldoet. Om tot een goede jaarrekening te komen, moet je als organisatie goed in control zijn;
- Het belang van tussentijdse afsluiting en beheersing van de begroting;
- De bijzondere aandacht die EY aan de verwerking van Thermphos in de jaarrekening zal geven;
- Het ontbreken van verbijzonderde interne controles en projectaudits;
- Het feit dat enkele controles nog moeten plaatsvinden zoals controle beginbalans, overdrachtdossier vorige accountant en EDP-audit.

De heer Smit zegt dat GS en de directie zich in de bevindingen van de accountant herkennen. Doordat de rapportage tijdig vóór 15 oktober is opgeleverd, is er nog ruimte voor verbetering vóór de jaarrekening.

Hij wijst er op dat er nog een lange weg te gaan is. Er moet meer gestructureerd gecontroleerd worden en het moet op een meer professionele manier georganiseerd worden.

Belangrijkste punten vanuit de aanbevelingen van de accountant worden eerst opgepakt, waaronder de verbijzonderde interne controle. De controle moet beter zichtbaar gemaakt worden en meer geborgd worden

Op een vraag vanuit de commissie over het beter zichtbaar maken van de verbeteragenda, antwoordt de heer Smit dat het advies van de accountant om de aanbevelingen en adviezen van Rekenkamer, accountant e.d. systematisch bij te houden wordt meegenomen bij het opstellen van de jaarrekening.

Op een vraag hoe het vertrek van de heer Daane wordt opgelost, zegt de heer Smit dat naast de tijdelijke vervanging door het hoofd Financiën er extra (externe) capaciteit wordt ingeschakeld.

Door de verdere automatisering van bedrijfsprocessen vindt een verschuiving plaats van administratieve werkzaamheden naar interne controle.

De heer Wiskerke geeft aan dat vanuit Financiën er meer aandacht besteed gaat worden aan interne controle. Dit wordt ondersteund met opleidingen via EY.

Vanuit de Auditcommissie wordt aangegeven dat geautomatiseerde systemen kunnen helpen bij een effectieve interne controle.

De heer Smit geeft aan dat de huidige geautomatiseerde systemen voldoende zijn voor een goedkeurende verklaring. Maar het moet beter en efficiënter geregeld worden. Ook het element cultuur ten opzichte van controle is belangrijk en tevens een onderwerp dat nog beter moet. In de afgelopen periode is Inkoop gekoppeld aan het financieel systeem. Hierdoor dwingen de systemen af dat er een order/verplichting is, want zonder order geen betaling. Er wordt gekeken naar een geïntegreerd systeem (financieel, personeelssysteem, HRM), waarin een effectieve interne controle een belangrijk onderdeel is.

Mevrouw De Hair geeft aan dat de controle beter geregeld moet worden. De inrichting van processen is mensenwerk en het moet onderhouden worden. Het is belangrijk om na een halfjaar na te gaan of de procesbeschrijving nog actueel is en of ervaringen bij andere organisaties aanleiding zijn tot aanpassing.

De auditcommissie neemt de Interimrapportage voor kennisgeving aan.

4.2 Accountantsverslag 2016 provincie Zeeland van Deloitte met aandachtspunten voor de auditcommissie

De aandachtspunten in het accountantsrapport van Deloitte komen terug in de Interimrapportage van EY c.q. komen terug in de jaarrekening. Verslag wordt verder voor kennisgeving aangenomen.

4.3 Brief GS van 24 oktober 2017 over uitgangspunten Interne Controle, met bijlage – 17023277

De Auditcommissie heeft geen opmerkingen met betrekking tot de opdracht aan EY met betrekking tot opleiding en coaching interne controle.

In het vervolg worden grotere opdrachten (ter beoordeling van voorzitter en secretaris) voorgelegd aan de auditcommissie. Kleinere opdrachten worden afgedaan door voorzitter en secretaris en daarna meegedeeld aan de Auditcommissie.

5.1 Garantiebeleid

De Auditcommissie constateert dat:

- Na de fusie tussen ZSP en het havenbedrijf Gent het risico dat aanspraak gemaakt gaat worden op de garantie afneemt;
- Het beleid van de provincie gericht is op afbouwen van garantstellingen;
- Alleen bij speciale gevallen er via besluitvorming in PS nieuwe garanties verstrekt kunnen worden.

De in de vorige vergadering gesteld vraag is hiermee voldoende beantwoord.

6 Brief GS van 10 oktober 2017 met notitie investeringen en afschrijvingen - 17021407

De heer De Troije licht toe hoe investeringen in de begroting worden verwerkt binnen de wettelijke kaders en de provinciale financiële verordening. Welke keuze ook gemaakt wordt; de uitgaven moeten gedekt worden. Ineens of verspreid over meerdere jaren. Keuzes voor bepaalde dekkingsmethodes hebben gevolgen voor het meerjarenperspectief. Voor bepaalde grote investeringen wordt waar mogelijk gewerkt met een dekkingsreserve. Omgekeerd kunnen de dekkingsreserves ook worden gebruikt wanneer extra middelen op een bepaald moment nodig zijn. Het is altijd aan Provinciale Staten om daartoe te besluiten.

Een lid wijst op de termijn van tien jaar waarbinnen btw teruggevraagd kan worden. De heer De Troije antwoordt dat de provincie aanspraak kan maken op een btw-compensatiefonds, voor zover het gaat om de uitvoering van overheidstaken.

De heer Wiskerke geeft op een vraag aan dat de weerstandsratio in principe geen ondergrens heeft. De toezichthouder kijkt daar uiteraard wel naar, maar vooral naar een sluitende begroting over meerdere jaren, de weerstandsreserve en het eigen vermogen. Er ontstaat een discussie of er mogelijkheden zijn om druk op het Rijk te kunnen houden qua noodzaak om aanvullende financiering uit het provinciefonds of andere departementen (commissie-Jansen, rapport-Balkenende en Thermphos) te kunnen verkrijgen.

De voorzitter concludeert dat deze brief voor nu voldoende behandeld is.

De Auditcommissie besluit dit onderwerp deze statenperiode (over één jaar) opnieuw te agenderen wanneer de besluitvorming over de commissie-Jansen en Thermphos afgerond zijn.

Met betrekking tot de Sluiskiltunnel verzoekt de Auditcommissie om in de te houden Zicht op Beleid bijeenkomst over de Westerscheldetunnel een antwoord te geven op de volgende vragen:

- Kunt u het verschil in verloop van de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel laten zien voor een afschrijvingstermijn van de Sluiskiltunnel t/m 2025 ten opzichte van een afschrijvingstermijn t/m 2033.
- Kunt u duidelijkheid verschaffen over de overdrachtsdatum van de Sluiskiltunnel.
- Als de overdracht van de Sluiskiltunnel in 2033 plaats vindt, welke afspraken zijn er dan over een rijksbijdrage in de exploitatiekosten van de Sluiskiltunnel voor de periode van 2026 t/m 2033?

7 Brief GS van 26 september 2017 over en met Statenvoorstellen Begroting 2018, Najaarsnota 2017 en derde ronde Investeringsagenda, met bijlagen - 17020523

De Auditcommissie bespreekt met name de wens doelen en indicatoren meer SMART in de begroting op te nemen. Provinciale Staten kunnen immers alleen aan het begin van een proces heldere kaders en zo concreet mogelijke doelstellingen meegeven waarop gecontroleerd wordt wat is bereikt. Er wordt op gewezen dat nulmetingen voor controle op het behalen van doelstellingen nodig kunnen zijn.

De Auditcommissie heeft, conform het verzoek van Gedeputeerde Staten in de Zomernota, een aantal verbetervoorstellen in overweging gegeven.

De voorzitter concludeert dat GS worden verzocht te bevorderen dat de afdeling Financiën (in coördinatie van de ambtelijke organisatie) met de Statengriffie gezamenlijk kijken wat aan de wensen van de Auditcommissie voldoet en werkzaam proces is om de doelstellingen en indicatoren verder te verbeteren. De andere statenleden worden daarbij betrokken.

Verder bespreekt de Auditcommissie de financiële positie, het weerstandsvermogen en de relatie met de provinciale bijdrage voor de sanering Thermphos en de onderhandelingen met het Rijk over een hogere provinciefondsuitkering.

De Auditcommissie constateert dat een verdere verbetering van de SMART-formuleringen, doelstellingen en indicatoren gewenst is en adviseert de acties en doelstellingen in de begroting 2018 via tekstuele begrotingswijzigingen verder te concretiseren aan de hand van een voorstel dat in overleg met de Statengriffie wordt opgesteld;

8 Brief GS van 19 september 2017 over Advies Commissie onderzoek sanering Thermphos - 17019546

De commissie neemt kennis van deze brief.

9 Brief GS (17022220) van 16 oktober 2017 met statenvoorstel Implementatie advies Samsom, inclusief dekkingsvoorstel - DIP-163

De Auditcommissie bespreekt de brief met statenvoorstel, in het bijzonder de in het dictum onder de punten 4 tot en met 13 opgenomen besluiten. De voorzitter constateert dat het college de Staten vraagt voor de financiële implementatie voor optie 3 te kiezen. De Auditcommissie formuleert het advies aan PS als volgt: de Auditcommissie heeft zich laten informeren, discussie gevoerd en kan de keuze van GS voor optie 3 in het statenvoorstel Implementatie advies Samsom, inclusief dekkingsvoorstel – DIP163 volgen. De financiële aspecten van dit voorstel kunnen gelijktijdig met de begroting 2018, Najaarsnota 2017 en derde ronde programmering investeringsagenda worden behandeld.

10 Brief GS van 26 september 2017 met verslag van bevindingen resultaten 217a onderzoek naar grondtransacties - 17020545

De Auditcommissie neemt met instemming kennis van de opvolging van de conclusies en aanbevelingen door GS.

De Auditcommissie stemt in met het advies om:

- via de Voorjaarsnota 2018, gelijk met de behandeling van de rapportage over de uitvoering van het grondbeleid, beslissing te nemen over:
  - * het maken van nadere afspraken om het mogelijk te maken dat GS gronden met verliezen kunnen verkopen, ook in de gevallen dat dit de reeds geboekte winst op andere verkopen overschrijdt;
  - * Concrete afspraken over de invulling van de formulering in het PS-besluit van 30 september 2016 over het Grondbeleid over de buffer van € 6 miljoen;
- Verzoeken het college bij de rapportages in Begroting, Voor- en Najaarsnota en Jaarstukken ook nadrukkelijk aandacht te besteden aan de inhoudelijke doelen nota Grondbeleid;

- Procedureafspraken te maken over onderzoeksprogramma 2018 doelmatigheids-onderzoek.

11 Vragen Kees Bierens met antwoorden namens GS ter behandeling in de Auditcommissie

De Auditcommissie bespreekt de ontvangen antwoorden en stemt in met het voorstel om de naam 'Reserve Sluiskiltunnel' te veranderen in 'Bestemmingsreserve Westerschelde- en Sluiskiltunnel'

12 Vergaderschema 2018 (concept)

De Auditcommissie besluit om in 2018 vier keer te vergaderen, op 25 mei ter behandeling van de jaarstukken en op 25 oktober ter voorbereiding van de begroting 2019 en bijbehorende voorstellen. De overige data worden gespreid over het jaar gepland in combinatie met de vergaderingen van de commissie Bestuur. Een voorstel wordt in het verslag gedaan. (Verslag: Voorstel 16 maart 2018 om 13.30 uur en 7 september 2018 om 13.30 uur)

13 Evaluatie

De commissie besluit het werken met een Auditcommissie te evalueren op het moment dat een volledige jaarcyclus met de nieuwe accountant is gewerkt.

14 Rondvraag

Over de in de eerste ronde ontvangen antwoorden op de schriftelijke vragen rond de begroting 2018 wordt een verduidelijking gevraagd. (Verslag: Verduidelijking is bij mail verstrekt en geeft geen aanleiding tot aanpassing van de gegeven antwoorden).

15 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 13.42 uur..

Actielijst:

1. Behoeft peilen naar workshop provinciale financiën voor beginners en gevorderden. Financiën in samenwerking met Statengriffie
2. Brief GS van 10 oktober 2017 met notitie investeringen en afschrijvingen opnieuw agenderen na afronding besluitvorming commissie Jansen, rapport Balkenende en Thermphos na één jaar..
3. In ZOB Westerscheldetunnel het verschil tussen afschrijven tot en met 2025 en tot en met 2033 van Sluiskiltunnel laten zien. Duidelijkheid geven over een rijksbijdrage in de exploitatiekosten van de Sluiskiltunnel 2026-2033 als de Sluiskiltunnel in 2033 overgedragen wordt;
4. In tekstuele begrotingswijzigingen acties en doelstellingen verder concretiseren aan de hand van een voorstel van afdeling Financiën en Statengriffie.
5. In Voorjaarsnota 2018 (gelijk met de voortgangsrapportage) nadere afspraken maken over verkopen van gronden met verliezen, over invulling van de buffer van € 6 miljoen en over rapportage op inhoudelijke doelen van de nota Grondbeleid.
6. Procedure-afspraken maken over onderzoeksprogramma 2018 doelmatigheidsonderzoeken.
7. Reserve Sluiskiltunnel veranderen in bestemmingsreserve Westerschelde- en Sluiskiltunnel.